

Hlasová výchova
Procvičení artikulace konsonantů a vokálů,
rozmluvení

Kateřina Alexandra Šťastná, Brno, 2021

Procvičení artikulace

Jednou z možností, jak zdokonalit naši artikulaci a procvičit hbitost a pohotovost našich mluvidel, je využití velmi pestré škály artikulačních cvičení a jazykolamů. Takto lze procvičovat kvalitu vyslovení u jednotlivých hlásek, nebo určitých specifických skupin hlásek, které v danou chvíli pocítujeme jako problematické. Při nácviku je dobré postupovat tak, že nejprve velmi pomalu daný text vyslovujeme s maximální pozorností k artikulačnímu postavení mluvidel u jednotlivých hlásek, slabik, slov... Pak se zaměříme na korektní provedení artikulace u problematických míst. Po pečlivě provedeném nácviku správné artikulace při pomalém vyslovování přistoupíme k postupnému zrychlování, ale dbáme stále na to, aby pohyb mluvidel při artikulaci byl stejný, pouze se odehrával hbitěji.

Před artikulačními cvičeními

Před vlastním procvičením artikulace je možné mluvidla, artikulační i mimické svaly rozhýbat a aktivovat. K tomu slouží samostatná cvičení pro aktivaci jazyka, cvičení s využitím čelisti, se zapojením mimických svalů. Pro pěveckou praxi je důležitý zvláště nácvik uvolnění a aktivace jazyka, nácvik volné čelisti se zapojením mimických svalů (pro pozici tzv. vysokých pěveckých tváří).

Procvičení R a Ř / I.

- Patří rododendron do čeledi rododendronovité či nerododendronovité?
- Na břehu řeky říkála Řekyně Řekovi říkadla
- Rubl, dolar, libra
- Schönberg, Berg, Webern
- Brbli, brbli, brbli
- Crnky, brnky, vlky, plky...

Procvičení R a Ř / II.

- Kmotře Petře nepřepepřete mi toho vepře. Kmotře Petře, jak mi toho vepře přepepříte, tak si kmotře Petře toho přepepřeného vepře sníte.
- Drbu vrbu, drbu vrbu...

Procvičení S, Š, C, Č / I.

- Strejda Šusta sušil švestky v Sušici.
- Vysuš ešus, vysuš ešus...
- Osuš si šosy.
- Sklo prasklo, sklo prasklo

Procvičení S, Š, Č / II.

- Ještě štěstí, že se nesešli.
- Naše posvíceníčko je ze všech posvíceníček to nejposvíceníčkovatější posvíceníčko
- Strč prst skrz krk.

Procvičení Z, Ž

- Jistě, že ze žacléře.
- Že je žezlo ze železa.
- Žížala žužlá žoužel v louži.
- Jedna bedna zaneřáděná, druhá bedna nezaneřáděná.
- Zaželezilo-li se železo, nebo nezaželezilo-li se železo.
- Zvíře zařve zavři dveře.
- Žalně svou žalobu žaluje žába žabáku v kaluži.

Zalyžařivšisi lyžař

- Zalyžařivšisi lyžař potkal lyžaře nezalyžařivšihosi. I pravil lyžař zalyžařivšisi lyžaři nezalyžařivšimusi, kdyby sis lyžaři zalyžařivšisi na lyžích pořádně zalyžařil, byl by z tebe lyžaře nezalyžařivšihosi lyžař zalyžařivšisi.

Procvičení L, K, P

- Filip a Lili lepili bílý list
- Kutululů
- Cililink, cililink, cililililink
- Nejkulat'oulinkatější kulička na světě
- Od poklopu ku poklopu Kyklop kouli koulí.
- Popokatepetl, popokatepetl...
- Pan kaplan v kapli plakal, v kapli klaply dveře.

Otorinolaryngolog

- Na otorinolaryngologii již dlouho otorinolaryngologoval starý otorinolaryngolog.
- Na klavír hrála Klára Králů, roli lorda Rolfa hrál Vladimír Leraus.
- Naolejuje-li Jůlie koleje, nebo nenaolejuje-li Jůlie koleje.
- Nenaolejuje-li Jůlie koleje, naolejuji je já

Procvičení B, P, V

- Měla babka vrabce v kapse, vrabec babce v kapse píp.
Zmáčkla babka vrabce v kapse, vrabec babce v kapse chcíp.

Procvičení T

- Teto, teto zametete-li to tu po mě, nebo nezametete-li to tu po mě. Nezametete-li to tu po mě vy, zametu to tu tedy já.

Procvičení délky samohlásek a rozhýbání čelisti

- Mezi domama má máma malou zahrádku
- Míni méně Máňa
- Vůní voní vání
- Kolouch, kohout s mouchou mnohou, s hloupou chloubou houpou nohou. Plovou dlouhou strouhou ouzkou, chroupou oukrop s pouhou houskou.